

Tilsynserklæring for skoleåret 2023/2024 for Åskolen - friskolen i Hørning:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 280918	Skolens navn: Åskolen - friskolen i Hørning
----------------------	--

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Kurt Ernst

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
30-08-2023	0. kl.tr	Dansk	Humanistiske fag	Kurt Ernst
30-08-2023	6.-7. kl.tr.	Dansk	Humanistiske fag	Kurt Ernst
30-08-2023	3. kl.tr.	Matematik	Naturfag	Kurt Ernst
31-10-2023	3. kl.tr.	Dansk	Humanistiske fag	Kurt Ernst
31-10-2023	6.-7. kl.tr.	Matematik	Naturfag	Kurt Ernst
31-10-2023	2. kl.tr.	Billedkunst	Praktiske/musiske fag	Kurt Ernst
30-01-2024	2. kl.tr.	Dansk	Humanistiske fag	Kurt Ernst
30-01-2024	5. kl.tr.	Kulturfag	Humanistiske fag	Kurt Ernst
30-01-2024	3. kl.tr.	Dansk	Humanistiske fag	Kurt Ernst
30-01-2024	6.-7. kl.tr.	Dansk	Humanistiske fag	Kurt Ernst
30-01-2024	4. kl.tr.	Matematik	Naturfag	Kurt Ernst
07-06-2024	2. kl.tr.	Naturfag	Naturfag	Kurt Ernst
07-06-2024	4. kl.tr.	Musik	Praktiske/musiske fag	Kurt Ernst

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

Indledning:

Generelt om tilsynet

Vedrørende alle tilsynsbesøg forholder det sig således, at det på den begrænsede plads her ikke - på en fair og udtømmende måde - vil være muligt at gengive og omtale alle de mange gode indtryk og oplevelser fra besøgene i de enkelte klasser. Men nogle omtaler bliver der plads til. Således vil der under punkterne 4, 5 og 6 være anført enkelte observationer og/eller samtaler vedrørende undervisningen m.v., når det kan have relevans. "Stå-målfordringen" er selvsagt det mest interessante, og specifikt er det min opgave ift. enhver time/ethvert fag/tema at vurdere om den pågældende aktivitet eller formidlingen i bred forstand står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Oplistingen under pkt. 1 sammen med den 3-årsoversigt/plan/cyklus, der vil kunne ses på skolens hjemmeside, viser, hvilke klassetrin/fag/fagområder, som har været "tilset" i det aktuelle tilsynsår. 3-årsoversigten, der i sagens natur ikke vil være komplet for dette mit første tilsynsår på skolen, sikrer desuden et bedre overblik og dermed et godt grundlag for at kunne vurdere skolens samlede undervisningsvirksomhed og herved også minimere risikoen for at mindre fag/fagområder overses, hvilket dog er nærmest usandsynligt - skolens størrelse taget i betragtning.

Tilsynsbesøg og møder

Besøgte skolen første gang den 26.04.23 ifm. et bestyrelsesmøde, hvor jeg fik lejlighed til at fortælle om tilsynsarbejdet og specielt om, hvordan jeg ønskede at varetage hvervet. Vi udvekslede synspunkter om tilsynets metode og indhold. Det konstateredes, at parterne havde meget sammenfaldende opfattelser af tilsynets funktion og betydning. Jeg tilkendegav, at jeg helt uden forbehold kunne modtage en evt. indstilling som kandidat til posten ved skolens forældrekrede, der skulle afholdes umiddelbart efter bestyrelsens møde. Jeg var forhindret i at deltage, men modtog efterfølgende besked om, at skolens forældrekrede havde valgt mig til hvervet i forlængelse af bestyrelsens indstilling.

Den 30.08.23 havde jeg så mit første 'ordinære' tilsynsbesøg. Jeg mødte først skolelederen, der netop var tiltrådt stillingen. Vi talte om, at det obligatoriske tilsyn måske i et eller andet beskedent omfang kunne tjene et dobbeltformål: Først og fremmest at kunne tilvejebringe dokumentation og et godt datagrundlag for tilsynserklæringen; dernæst i tilsynets dialog/samarbejde med skolen og den nye leder at kunne medvirke til i begge parters gensidige interesse at skabe et nærmere kendskab til skolens virksomhed på alle planer – særskilt de pædagogiske. Jeg besøgte tre elevgrupper: Dansk på 6.-7. kl.tr., matematik på 3. kl.tr. og endelig dansk på 0. kl.tr. Åskolen er en forholdsvis lille skole med ca. 135 elever, og det gør, at det er ret let at overskue hele 'virksomheden'. I hvert fald nåede jeg rundt i det meste, mødte de fleste lærere og elever og var i næsten alle klasser. Det var en dejlig oplevelse. Børnene var glade – også for skolen fornemmede man tydeligt. Og fin arbejdsro, når det var påkrævet. Lærerne var opmærksomme og imødekommende (også overfor den tilsynsførende!). Og børn og voksne fortalte og forklarede gerne (og til tider begejstret), om hvad man lavede og hvorfor.

Se nærmere herom under faggruppe-afsnittene.

Skolen er oprettet i tilknytning til den nærliggende efterskole. Faktisk er det en fælles bestyrelse, der har den overordnede ledelse af institutionerne. Det giver en række fordele for skolen, der kan benytte mange af efterskolens faciliteter. Der er således adgang til forskellige faglokaler og idrætsfaciliteter ude og inde.

Efterskolen, der naturligvis forplejer sine elever, tilbyder endvidere Åskolen en mulighed for, at eleverne hver dag får et varmt måltid mad. Jeg deltog i denne bespisning. En fantastisk oplevelse. Jeg kunne ønske, at alle skoler havde en sådan mulighed.

Ved samtalen sidst på dagen med lederen fortalte jeg om dagens oplevelser. For mig var samtalens formål først og fremmest at få et nærmere indblik i skolen og dagligdagen. Jeg gav udtryk for, at jeg ville være interesseret i at få et nærmere kendskab til de synergieffekter, der måtte være i forbindelse med det nære samarbejde med efterskolen. Det tror jeg, at der bliver rig lejlighed til. Vi afrundede dagen med en gennemgang af de forskellige områder, som tilsynet skal omhandle. Det vil vi vende tilbage til ved næste besøg. Vi har fået startet, og jeg tænker, at det bliver et rigtigt godt samarbejde.

Næste besøg fandt sted den 31.10.23, hvor jeg først overværede den daglige morgensamling i "demokratisalen". Alene benævnelsen af dette samlingslokale indikerer grundstemningen på skolen. Hver dag samles man i salen, som er bestemt for og til "den demokratiske dialog" mellem alle – børn og voksne – på skolen. På denne regnfulde og lidt triste dag var det godt med et par gode sange og – i dagens anledning – et "skræmmende" oplæg om Halloween. Derefter matematik på 6.-7. kl.tr.; dansk på 3. kl.tr. og endelig billedkunst på 2. kl.tr. Jf. senere omtale. I spisepausen, hvor jeg igen var med til fællesspisning på efterskolen (og igen: så fantastisk!) havde jeg en længere samtale med først skolelederen og en lærer – og i den sidste halve time med skolelederen alene. Læreren og lederen talte om eventuelle justeringer/ændringer i pædagogikken – bl.a. begrundet i det ambitiøse ønske og den samtidig - for alle skoler - enorme udfordring at skulle finde balancen mellem rummelighed og alles inddragelse i samvær og undervisning. Der antydes en bekymring for en slags skævhed, der kan vise sig, hvis skolen stilles overfor større specialpædagogiske opgaver, end en almindelig grundskole kan magte. Som i næsten alle pædagogiske forhold handler det som nævnt om en balance – og en drøftelse, som alle skoler har eller burde have. Det er skolens ambition, at der skal være plads til alle, men uden balancen og tilstrækkelige ressourcer bliver det ikke et skoletilbud, som medvirker til, at alle kan blive så dygtige som muligt. Det kan måske misforstås, og derfor er det også vigtigt at tilføje, at alt på skolen demonstrerer en vilje til at løfte alle elever så meget som muligt i et integreret og trykt fællesskab. Det er min klare opfattelse, at skolen faktisk lykkes meget fint hermed, hvilket bl.a. diverse evalueringer, som forældrene har stået for og bidraget til, klart viser.

Skolelederen fortalte til sidst om en aktuel presseomtale, hvor skolen anklagedes for en forkert eller manglende anvendelse af et særligt specialundervisningstilskud. Populært udtrykt blev skolen anklaget for ikke at lade "pengene følge eleven". Skolelederen har overfor mig redegjort for sagen, der er mere kompleks end som så. Under alle omstændigheder er jeg af den overbevisning, at skolen har handlet ansvarligt og korrekt. Det vises også ved skolelederens meget overbevisende reaktion på forholdet – og ved, at hun har igangsat en udredning af, hvordan tilskuddet er anvendt. Krone for krone, time for time vil der blive redegjort for anvendelsen. Sagen og dens håndtering fra skolens side giver efter min vurdering overhovedet ikke anledning til nogen kritik eller forbehold i forlængelse af eller udfyldelsen af den "tilsynsopgave", man har som tilsynsførende. Til forældrene og ministerium vil jeg sige, at skolen (også) i den aktuelle sag har handlet professionelt og ordentligt. Jeg har kun anerkendende ord ift. ledelsens og bestyrelsens håndtering af sagen. (Ved mødet den 07.06.24 ser jeg redegørelsen for timerens anvendelse, og det bestyrker kun min tidligere vurdering vedr. tilskuddets anvendelse. De bevilgede timer/tilskud er anvendt i fuld overensstemmelse med ansøgningerne og ift. de pågældende elever. Konklusionen er entydig den, at pengene HAR FULGT eleven. For øvrigt oplyser skolelederen, at der er udarbejdet nye skabeloner for støtteundervisningen, således at man fremadrettet altid har et fuldt overblik over timerens anvendelse og deres bidrag til handleplanernes opfyldelse).

Skoleårets tredje tilsyn fandt sted den 31.01.24. Startede i "Demokratisalen" med morgensamling. Børnene sang: "I Østen stiger solen op" ...dét gjorde den så slet ikke den dag! Fortsatte så i klasserne. Jf. senere. I pauserne talte

jeg bl.a. med lærerne om tilsynets opgave og om "uge sex". Orienteringen om tilsynets rolle og opgaver fortsatte sidst på dagen, hvor jeg deltog i et ordinært lærermøde. På dagsordenen var der desuden en række orienteringspunkter fra ledelsen og en evaluering af den nylige emneuge. Bl.a. blev der helt i tilsynets ånd spurgt ind til, om undervisningen i emneugen levede op til målene? (Jeg overværede ikke "emneugen", men jeg blev ret overbevist om, at undervisningen levede op til alle mål).

På mødet med lederen blev jeg orienteret om livet på skolen siden sidst. Der er pt. mere opmærksomhed på matematikundervisningen bl.a. med henblik på etablering af en matematikvejleder(-funktion). Skolen ønsker at blive bedre til at undervisningsdifferentiere – især på de ældste trin. I det nye skoleår indføres der morgensamling hver dag (i dette skoleår er det kun to gange om ugen).

Forespurgt oplyser lederen, at den næste undervisningsmiljøvurdering vil blive udført næste skoleår, hvor jeg/vi så vil vurdere undervisningsmiljøet nærmere – og her med udgangspunkt i denne lovbundne synsvinkel.

De øvrige af lederens oplysninger er anført senere i erklæringen under de relevante punkter.

Midt på dagen havde jeg et møde med to repræsentanter for elevrådet fra 4. og 6. klasse. Der henvises til omtalen her i kapitel 16.

13.03.24 var jeg på et kort besøg på skolen. Der var musestille på skolen, da jeg trådte ind i bygningen. Det kommenterede jeg overfor lederen, der smilende svarede, at så stille var der nu kun yderst sjældent. Og heldigvis, kommenterede vi begge. Det er rart at kunne høre børnene! Skolen er ikke et museum.

Var lige omkring lærerværelset. Hyggelig stemning. Derefter havde skolesekretæren (tiltrådt 01.02.24), skolelederen og jeg et møde, hvor vi drøftede hjemmesidens indhold. Skolen vil gerne gøre "adgangen" lettere for offentligheden til at kunne skaffe forskellige informationer om skolen. Undertegnede orienterede om de fordringer, som Lov om Gennemsigtighed nævner, og sammen gennemgik vi undervisningsministeriets tjekliste/overblik over, hvad en fri grundskole skal have liggende på sin hjemmeside. Der er forskellige emner/temaer, der skal omtales på hjemmesiden. Det er netop også et krav fra Undervisningsministeriet. Jeg tilkendegav, at skolens eksisterende hjemmeside er ganske god, men der var et par områder, som burde fremgå mere direkte/tydeligt på hjemmesiden. Skolen er d.d. gået i gang med ændringer og opdateringer. Og i det nye skoleår vil ledelse og tilsyn følge op på området.

Den 25.04.24 deltog jeg i skolens ordinære generalforsamling. I forlængelse af tre indholdsrige beretninger fra formanden og skolelederne fra Efterskolen og Åskolen var der en god og konstruktiv debat med mange indlæg fra forældrene. Skolen er som bekendt faktisk fortsat i en opstarts- og udbygningsfase – og det kunne man godt fornemme.

Den 07.06.24 besøger jeg to klasser i fagene naturfag og musik. Se omtalen senere.

Har et lille møde med skolelederen, hvor jeg får de sidste oplysninger således, at erklæringen for året kan færdiggøres. Aktuelt arbejder skolen målrettet på at tydeliggøre kommunikationen og fremme dialogen mellem skolen og hjemmene. Det, føler ledelsen, vil være særlig nyttigt ifm., at skolen fortsat er i en opstartsfase. Skolens "dannelse" er - ligesom børnenes ditto – et aldrig afsluttet pædagogisk arbejde, hvor nøglebegrebet – akkurat som i forhold til børnenes almene dannelse – er opmærksomhed! På Åskolen er opmærksomhed en dyd.

Der var lige blevet valgt en ny arbejdsmiljørepræsentant. Jeg vil i næste tilsynsår se nærmere på skolens APV.

Skolelederen oplyste mig om, at faget "fortælling" nu var blevet udstyret med en fagbeskrivelse/læseplan. Faget

har tre lektioner/uge fordelt på 1.-5. kl.tr. (altså i snit 3/5 lektion om ugen på de fem trin). Jeg vil i næste tilsynsår overvære en lektion i faget Fortælling.

Afslutningsvis fortalte lederen, at der fra næste år er indført en mere systematiseret ordning vedr. lærernes årsplaner, der nu skal afleveres til lederen senest i uge 32.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

Dansk på 6.-7. kl.tr.

Fuldstændig arbejdsro, klassen læser. Min intro. Derefter gruppearbejder. Denne organisationsform benytter læreren sig meget af – sammenhængende med en forholdsvis stor ”spredning” i de samlæste klasser. Lederen fortæller mig, at det har været en klasse med nogle udfordringer, men – og det siger en del om skolen – ”forældrene ER skolen”. Og ved et fantastisk opbyggende og intenst samarbejde med forældrene (ildsjælene) er det i dag en klasse fyldt med lærebegærlige og herlige elever. Det mærkede jeg straks. Eleverne var meget åbne og tillidsfulde, hvilket som bekendt gør tilsynsarbejdet lettere – og sjovere!

Eleverne har læst nogle fortællinger i en svensk/norsk bog. I sammenhæng hermed ser vi kortfilm om Norge – underholdende/sjove kortfilm om Norges nationaldag. For øvrigt er det første gang i mit tilsynsarbejde på samlet ca. 10 skoler, at jeg ser/hører en klasse, der arbejder med de nordiske sprog. Det skal man jo! Og dejligt at opleve.

Dansk på 0. kl.tr. Børnene er lige startet. ”Indskoling i indskoling!” Der er meget, der skal læres, når man starter i skolen. Det er sidst på dagen, og der er måske ikke så mange ”skolekræfter” tilbage. Alligevel formår læreren at skabe den fornødne ro. Der er sket rigtig meget på de første 14 dage. De bliver ”gode”, siger hun – og jeg tror

hende. Børnene er allerede kommet langt. I timen arbejder de med bogstaverne i sammenhæng med nogle udklædningslege. Børnene morer sig – og de lærer.

31.10.23:

Dansk på 3. kl.tr. Dejlige læselysten børn, og dygtige også til skr. opg.

30.01.24:

Dansk på 2. kl.tr. Det er en efter forholdene stor klasse med 22 elever. Først en lille opgave: S sammensatte ord. Børnene arbejder fint. Læreren har travlt. Børnene er livlige og forventningsfulde/spændte. De skal på tur til Moesgaard Museum. De glæder sig.

Kulturfag på 5. kl.tr. Børnekonventionen. Gennemgang. Børnene er fint med. De hører om deres (egne) rettigheder – og skal i fællesskab finde de fem vigtigste rettigheder. Det er slet ikke så let at prioritere.

Dansk på 3. kl. Eleverne laver eventyr/skuespil svært. Lidt svært at lave grupper, men de finder ud af det.

Dansk på 6.-7. kl.tr. Læreren tager først snak om grænser ifm. seksualundervisning ("uge sex"). Flere var overrasket, kendte måske ikke egne og hinandens grænser så godt. At finde en fin balance, der tager hensyn til, at børnene ikke er det samme sted, fordrer et tillidsfuldt og godt samarbejde mellem eleverne indbyrdes og ift. læreren. Alle parter/børn klarede det eksemplarisk, fin og hensynsfuld "samtale" og god ro. Derefter læsning af forskellige romaner... 15 min., så grammatik: biord., sidst "gruppeløb" på gangene. Klassen var meget mere rolig end de forrige gange. Også på det plan bliver de "klogere".

Med henvisning til ovenstående opstilling af tilsynsbesøgene i klasserne inden for det humanistiske fagområde kan jeg uden forbehold erklære (og dokumentere), at skolen i det hele opfylder krav og målsætning og fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

30.08.23:

Matematik på 3. kl.tr. Gæt, hvor mange sider i en bog. Forskellige regneopgaver ...og så alarm: Brandøvelse! Alle elever på skolen mødes på idrætspladsen. Det gik fint - en elev kom med et konstruktivt forbedringsforslag: Vi kunne nok bedre høre instruktionerne, hvis man havde benyttet sig af en megafon.

Vi ser Ultra-nyt. Så matematik igen. Dejlig klasse.

31.10.23:

Matematik på 6.-7. kl.tr. Om brøker ("tag en snor og lav en brøk...") tæller, nævner, fællesnævner. Støttelæreren tager sig af "superholdet". Mange forstyrrelser....man skal være rummelig! Pause, god og hyggelig snak med lærerne.

30.01.24:

Matematik på 4. kl.tr. Først udenfor, opgaven lyder: find firkanter. Så inde, eleverne viser, hvilke firkanter de har

fundet. En lille konflikt mellem nogle af eleverne løses fint.

07.06.24:

Naturfag på 2. kl.tr. Børnene introduceres til "Land Art". Jeg kendte ikke kunstformen. Det gør jeg nu. Eleverne skal bruge naturen og dens "materialer" ved skabelsen af kunstværker, hvor motiverne her er dyr, flag eller planter. Kunstformen ønsker at forbinde mennesket og naturen. Det lykkes fint, synes jeg, da eleverne ude i naturen på skolens område går i gang. Teoretisk set er det kunstformens intention at gøre op med forestillingen om udødelighed og gøre opmærksom på klodens knappe ressourcer. Om 2. klasse opnår sidstnævnte abstraktionsniveau, tør jeg dog ikke sige noget om.

Med henvisning til ovenstående opstilling af tilsynsbesøgene i klasserne inden for det naturfaglige fagområde kan jeg uden forbehold erklære (og dokumentere), at skolen i det hele opfylder krav og målsætning og fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriale faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

31.10.24:

Billedkunst på 2. kl.tr. Eleverne laver disko-kugler. God stemning, arbejdsomme elever.

07.06.24:

Musik på 4. kl.tr. Rytmisk Samspil om sangen "Stop den lille kænguru". I min vurdering hører undervisningsdisciplinen "rytmisk samspil" nok til blandt de allersværeste. Men det lader hverken lærer eller elever sig gå på af. Det svinger! – og det kommer det også til ved næste uges teamuge: Åby-festen, hvor musikken vil blive fremført.

Med henvisning til ovenstående opstilling af indtryk m.v. ved tilsynsbesøgene i klasserne inden for det praktisk-musiske fagområde kan jeg uden forbehold erklære (og dokumentere), at skolen i det hele opfylder krav og målsætning og fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

Uddybningen af vurderingen af elevernes standpunkt i dansk, matematik, engelsk (og andre fag) bringes samlet i

denne rubrik. Skolen følger "fælles mål" i alle fag. Jeg har i februar 2024 "tjekket" skolens hjemmeside, hvor man finder en meget informativ oversigt over fag, undervisningsplaner mv.

Skolen har ikke fravalgt historie og kristendom som prøvfag. Det har ingen reel betydning i indeværende skoleår, idet det højeste klassetrin aktuelt er 7. kl. I næste skoleår vil jeg se nærmere på undervisningen i de nævnte fag. Det er skolens hensigt at forberede eleverne til og afvikle prøver m.v. som i folkeskolen. De ovenfor nævnte fag vil således også skulle følge folkeskolens målbeskrivelser, hvorfor elevernes standpunkter i disse fag heller ikke fremadrettet vil skulle vurderes særskilt. Skolen oplyser, at man er forberedt på, at der næste skoleår skal tilbydes "obligatoriske" valgfag. Det vil blive musik og billedkunst. Jeg vil følge dette arbejde næste skoleår.

Jeg har i alle de klasser og fag, hvor jeg har overværet undervisningen (jf. oversigten), vurderet, at det faglige niveau er tilfredsstillende og mindst lever op til, hvad der almindeligvis kan forventes i folkeskolen. Denne vurdering underbygges desuden ved de oplevelser, jeg har haft i timerne, elevernes reaktioner, samtaler med elever og lærere samt elevernes arbejder.

Jeg har af gode grunde ikke set på karakterlister for eleverne på 7.-9. trin. Fra næste skoleår vil det ældste klassetrin være 8. og skolen vil så skulle føre de allerførste elever til en afsluttende prøve, idet 8. klasses-eleverne skal deltage i valgfagsprøverne i fagene musik og billedkunst. Det er så tanken, at der netop fra 8. kl.tr. skal gives (skr.) standpunktskarakterer. Gennemgående vurderes det, at elevernes "standpunkter" er tilfredsstillende – og sagtens kan "måle sig med folkeskolens". Forældrene orienteres ifm. trivselssamtalerne (2 gange årligt) om disse.

Lederen fortæller, at elever og forældre naturligvis er bekendte med års- og undervisningsplanerne (de findes bl.a. på klassesiderne) og overordnet på hjemmesiden, og forældrene modtager ugeplaner, hvoraf de enkelte fags aktuelle indhold/temaer m.v. fremgår. Ugeplanerne orienteres lederen om inden udsendelse. Desuden orienteres forældre ved to årlige møder i den enkelte klasse samt – som nævnt - ved to trivselssamtaler pr. hjem/skoleår. Der er i det hele taget en særdeles omfattende og tæt kontakt mellem skole og forældre. Sandsynligvis sammenhængende med, at skolen kun er 7 år gammel og ikke mindst ved forældrenes utrættelige kamp herfor faktisk er blevet en realitet.

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

Se ovenfor.

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

Se ovenfor.

10. Fører skolen til prøve i historie?

Nej

10.1 Årsag

Skole uden overbygning

10.3 Uddybning

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

Generelt har mine besøg i klasserne givet mig klare og valide indikationer, der på alle områder underbygger, at konklusionerne vedr. "stå-mål-med"-kravenes opfyldelse kan anføres med stor sikkerhed og uden forbehold. Konklusionerne er desuden funderet i samtaler med skolelederen. I alle tilfælde har skolelederen åbent og uden forbehold suppleret med de informationer, som jeg (måske) har manglet.

Skolen følger som tidligere nævnt "fælles mål" - herunder de medfølgende planer og vejledninger. Oplysninger herom findes let på skolens hjemmeside.

Det væsentligste indtryk af undervisningen og det samlede undervisningstilbud fås naturligvis ved tilsyn i klasserne. Undervisningen er fulgt i henhold til besøgsplanen. Tilsynsdagene er normalt indledt på lærerværelset, hvor jeg med de involverede lærere kort har drøftet dagens program. Efter hver lektion har der oftest været lejlighed til en kortere drøftelse af timen og dens forløb. Der henvises i øvrigt til tidligere afsnit 4, 5 & 6.

Det bemærkes, at også fag/temaer samt skemaløse fag, der ikke er særskilt omtalt under punkterne 4, 5 og 6, efter min mening opfylder alle såvel centrale som lokale krav.

Jeg vil også henvise til en række "hjemmeside-tekster", der i høj grad beskriver "undervisningen som helhed". Teksterne fik jeg forevist ved mit besøg på skolen 07.06.24. Forældre og andre interesserede vil kunne orientere sig herom på skolens hjemmeside, hvor teksterne vil kunne findes snarest.

Det er min opfattelse, at sammenhængen mellem den frie skoles værdisæt og pædagogik/værdier af oplagt betydning for målopfyldelsen ift. folkeskolens (fag-) krav og skolens egne supplerende målsætninger. Man kan helt sikkert tale om, at der er en synergieffekt. Egne formulerede krav og forventninger til virksomheden og respekten for eget værdisæt – primært ift. det Grundtvig-Koldske skolesyn - er kraftigt medvirkende til en sikker "stå-mål-med-opfyldelse". Populært udtrykt er det nok sådan, at et stærkt nærværende værdisæt medvirker til en øget opmærksomhed om "eksterne" fordringer – her især ift. stå-mål-med-fordringen. Skolen er således hele tiden opmærksom på og tro ift. egne værdier, men forholder sig samtidig til, hvordan "samfundets" krav effektivt kan opfyldes. Eller sagt på en anden måde: Skolen er opmærksom på sine styrkesider, men lydhør over for andre pædagogiske veje og ideer – herunder en forståelse for eksempelvis mindstefordringer vedrørende faglige målsætninger. Skolen er IKKE sig selv nok! Det har jeg mærket tydeligt under mine besøg. Lidt poppet kunne man sige om skolen, at den i høj grad lever op til betegnelsen "den lærende organisation".

Jeg er overhovedet ikke i tvivl om, at "Fælles Mål" på alle områder er integreret i diverse målsætninger.

Elevernes alsidige udvikling vil også være afhængig af en velfungerende støtteundervisning. Vi har drøftet skolens tilbud og afvikling af disse - jf. ovenfor.

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

"Frihed og Folkestyre" handler vel især om rettigheder og pligter for borgeren/eleven/barnet – og om det formelle og reelle demokrati, som det bl.a. "udmøntes" i skolens daglige arbejde – i klasserne og i undervisningen – og ved den demokratiske dialog/samtale, der på skolen har fremragende plads og rammer – også i fysisk forstand i form af eksempelvis den såkaldte "demokratisal".

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

Den demokratiske dannelse er en fuldstændig integreret del skolens "dna". Har set talrige eksempler herpå ved mine tilsynsbesøg i klasserne, hvor dannelsen – herunder den demokratiske – udgør et væsentlig del af indholdet (temaer m.v.) i de forskellige fag. Undervisningen i området er både konkret og direkte (i fagene og didaktikken) samt mere abstrakt underforstået og indirekte ("den pædagogiske servering"). Og skulle man fortsat være i tvivl om dannelsesautenticiteten kan man jo i særdeles konkret logistisk forstand bare søge hen i skolens samlingsrum, der - meget betegnende for ånden på stedet – som nævnt hedder "Demokratirummet" og - som det hedder på hjemmesiden - "kan rumme hele skolen – eller andre begivenheder for borgere i Hørning"!

Dannelse er praktik! Undervisning og dannelse er to sider af samme sag. På en god og ordentlig skole er det sådan, at hvis der ikke er dannelse, er der heller ikke undervisning. På Åskolen dannes man og lærer! Tingene kan reelt ikke adskilles. Børnene (og de voksne) bliver klogere på det hele!

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

Man fornemmer ikke andet end, at det bliver taget alvorligt i alle sammenhænge. Jf. bl.a. mine oplevelser i 5. klasse, hvor eleverne talte om Børnekonventionen.

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Nej

15.1 Uddybning

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

Selvfølgelig!

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

Den 30.01.24 taler jeg med to elevrådsrepræsentanter fra 4. og 6. klasse. De fortæller samstemmende, at elevrådsarbejdet jo handler om "at skabe mening med det hele". Måske er det ikke helt tilfældigt, at de indleder således. For tankevækkende er det da, at skolen på hjemmesiden om idégrundlaget allerede i indledningen i den allerførste sætning skriver: "At skabe en skole, hvor eleven oplever mening med læring, fordi Åskolen skaber læring med mening". Der skal være mening med det hele, siger eleverne. Og - fjør den ene af børnene til – "vi glæder os til at komme i skole hver dag". De fortsætter: "I elevrådet får vi nogle penge, som vi kan købe noget for, som vi savner – i år fx basketbolde. Vi har indflydelse på meget, og vi får god mad hver dag. I klassens tid evaluerer vi hver uge. Vi snakker om, hvordan vi bedst kan lære noget, forstå noget. Vi har det godt sammen med lærerne, der er meget opmærksomme (min bemærkning: Her kom så det gode dannelsesbegreb med igen!). Vi har det godt, og der er ingen mobning på skolen. Elevrådets – nej alles opgave er at skabe noget sammen på en måde, så alle glæder sig til at komme i skole (Min bemærkning: Det kan da ikke siges meget bedre om skolens opgave). En af eleverne kommer sidst i samtalen ind på Åskolens værdier, der opstilles i fire søjler: Glæde, læring, fællesskab og motivation. Det er IKKE den tilsynsførende, der lægger eleven ordene i munden, men – siger vedkommende – det kan jo siges med to gode ord, der griber ind i hinanden: FRIHED og FÆLLESSKAB.

Da eleverne er gået, sidder jeg tilbage med en god følelse. Skolens værdier er ikke kun de voksnes, men sandelig næsten i højere grad børnenes!

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

Vedr. den skærpede underretningspligt oplyser skolelederen, at der i indeværende skoleår er foretaget tre underretninger. Lærerne orienteres jævnligt og mindst engang om året om underretningspligten - herunder den skærpede og den personlige. I efteråret 2022 har skolen afholdt et mindre kursus for lærerne med deltagelse af en socialrådgiver fra Skanderborg Kommune.

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

Jf. ovenfor.

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Nej

22. Tilsynets sammenfatning

Åskolen er en dejlig skole, og den er driftsmæssigt og - i sammenhæng med tilsynets opgave væsentligst - pædagogisk i fin form. Bygninger og faglokaler er velegnede til formålet og veludstyrede. Den næsten helt nye skolebygning er en æstetisk nydelse - et smukt skolehus, der fungerer rigtig godt, og nogle skønne omgivelser – masser af udenomsplads. Det fysiske undervisningsmiljø - naturligvis understøttet af et godt arbejdsmiljø for personalet – er helt i top. Men først og fremmest: Åskolen ER nogle dejlige elever og dygtige lærere. Det er kendetegnende, at jeg i alle timer har mødt meget venlige, imødekommende og engagerede lærere, som samtidig var velforberedte. Timerne har gennemgående været spændende og er blevet afviklet på en god måde. Eleverne/børnene har været meget tillidsfulde og åbne overfor nye indtryk. Det har været let for den tilsynsførende at få en god snak med børnene, der altid var imødekommende og venlige. Eleverne har gode og tillidsfulde relationer indbyrdes og i forhold til lærerne. Stemningen har i samtlige lektioner været god. Stemningen på skolen er god. Det er tydeligt, at børnene holder af deres skole.

Det er ALTID livsbekræftende at være sammen med børn – og ikke mindst på Åskolen. Børnene udstråler livsmod og livsduelighed i et bekræftende samvær med de voksne, der hver dag tager bestik af vilkår og muligheder - og handler. Så er resten jo faktisk lidt ligegyldigt. Med al respekt kan alle andre stå-mål-med-fordrings opfyldelse jo

så være nærmest værdiløse. Det hedder vist bare "at lære for livet".

Livsbekræftende er det også ved årets sidste tilsynsbesøg at høre nogle ansatte i personalerummet drøfte, hvad der er forskellen mellem Åskolen og "de andre". En lærer slår hurtigt fast, at forskellen såmænd er, at her er der "kampgejt for fællesskabet". Jo vist, det så og mærkede jeg i skoleåret.

Ofte har jeg i tilsynserklæringer som den nærværende anført, at det nærmest er umuligt at danne sig et totalt overblik vedr. elevernes alsidige udvikling m.v. Men nej, det er faktisk ikke så svært på en lille skole som Åskolen, hvor jeg i skoleåret har set så mange eksempler på elevernes positive udvikling, at jeg føler, at overblikket – om ikke totalt, så i hvert fald meget tæt på - er ved at være der. Formlen er ganske enkel: Lyt til og hør på eleverne, det er jo dem, det hele handler. Og eleverne er rigtig gode til at fortælle om, hvordan de har det, og hvordan de gerne vil have det. Det vidner om en stemning præget af stor gensidig tillid og respekt mellem børn og voksne. Jf. også de dejlige indtryk af skolen overordnet, som elevrådsrepræsentanterne videregav til mig. Jeg er overbevist om, at skolens arbejde med den alsidige udvikling er lykkedes temmelig godt. Skoleliv, undervisning og dannelse smelter smukt sammen. De enkelte enheder/elementer danner en funktionel helhed – sagt med få ord: Åskolen er en god skole!

Det skal også nævnes, at skolens ledelse, lærere og andet personale samt børnene har givet mig optimale vilkår for tilsynet. Det vil jeg gerne takke alle på skolen for.

Jeg tilkendegiver herved at have sikret mig, at ovenstående oplysninger er korrekte, og at oplysningerne er baseret på min egen faglige og pædagogiske vurdering, ligesom alle øvrige oplysninger, kommentarer og vurderinger i nærværende tilsynserklæring vil kunne uddybes og dokumenteres – bl.a. med henvisning til omfattende notater m.v. i forbindelse med tilsynsbesøgene.

Kurt Ernst, juni 24.